

روز جهانی محیط زیست ۵ ژوئن ۲۰۲۶

فراخوان جهانی برای اقدام اقلیمی

روز جهانی محیط زیست به رهبری برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) و هر ساله در تاریخ ۵ ژوئن از سال ۱۹۷۳ برگزار می‌شود. این روز بزرگ‌ترین بستر جهانی برای آگاهی‌رسانی عمومی در زمینه محیط زیست است و میلیون‌ها نفر در سراسر جهان آن را گرامی می‌دارند. در سال ۲۰۲۶، جمهوری آذربایجان میزبان این روز است. این بزرگداشت به یکی از فراگیرترین بسترهای جهان در حمایت از اهداف زیست‌محیطی تبدیل شده است. ده‌ها میلیون نفر چه به صورت مجازی و چه حضوری برای شرکت در فعالیت‌ها، رویدادها و انواع ابتکارات در سراسر جهان به آن پیوسته‌اند.

زمین از قبل با ما سخن می‌گوید - از طریق دمای بی‌سابقه، آتش‌سوزی‌های شدیدتر، طوفان‌های سهمگین و یخچال‌های طبیعی که در برابر چشمان ما ناپدید می‌شوند. سال‌هاست که می‌گوییم محدود کردن گرمایش جهانی به ۱,۵ درجه سانتیگراد برای جلوگیری از بدترین پیامدهای تغییرات اقلیمی ضروری است. امروز، این آستانه به طرز خطرناکی نزدیک به عبور است - و هر کسری از درجه اهمیت دارد.

زمان در حال اتمام است و طبیعت در حالت اضطراری به سر می‌برد. برای اینکه گرمایش جهانی را در این قرن زیر ۱,۵ درجه سانتیگراد نگه داریم، باید انتشار سالانه گازهای گلخانه‌ای را تا سال ۲۰۳۰ به نصف برسانیم. بدون اقدام، مواجهه با آلودگی هوای فراتر از رهنمودهای ایمن، طی یک دهه ۵۰ درصد افزایش می‌یابد و پسماندهای پلاستیکی ورودی به اکوسیستم‌های آبی تا سال ۲۰۴۰ تقریباً سه برابر خواهد شد. ما برای مقابله با این مسائل فوری به اقدام فوری نیاز داریم.

دبیرکل سازمان ملل متحد، آنتونیو گوترش، در پیام خود به مناسبت روز جهانی محیط زیست ۲۰۲۶ گفت: "در این روز جهانی محیط زیست، نشانه‌های هشدار همه جا دیده می‌شود. یازده سال گذشته گرم‌ترین سال‌های ثبت‌شده بوده‌اند. جهان به سمت افزایش موقت دمایی بیش از ۱,۵ درجه پیش می‌رود. وظیفه ما این است که این افزایش را تا حد امکان کوچک، کوتاه و بی‌خطر کنیم و به سرعت دما را پایین بیاوریم. این به معنای کاهش شدید انتشار گازهای گلخانه‌ای، تسریع گذار عادلانه از سوخت‌های فسیلی به انرژی‌های تجدیدپذیر (که تنها راه پایدار برای کاهش هزینه‌ها و تأمین امنیت واقعی انرژی است)، کاهش انتشار متان (که یکی از سریع‌ترین و ارزان‌ترین راه‌ها برای محدود کردن گرمایش کوتاه‌مدت است)، حفاظت از جنگل‌ها، زمین و دریاها، کمک به جوامع برای سازگاری با پیامدهای ویرانگری که هم‌اکنون وجود دارند، و عمل به وعده‌های تأمین مالی اقلیمی برای کشورهای

در حال توسعه جهت نجات جان‌ها، حفاظت از معیشت و تقویت اقتصادها است. این لحظه، لحظه اقدام برای محیط زیست و آینده ماست."

اینگر اندرسن، مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل در مراسم رسمی گفت: "روز جهانی محیط زیست فقط یک پیام ارسال نمی‌کند، بلکه آن را منتقل می‌کند. سیاره زمین سال‌هاست که سیگنال‌های نزدیک شدن به محدودیت‌های خود را ارسال می‌کند. ما می‌توانیم در این مبارزه برای آینده سیاره پیروز شویم. می‌توانیم با اقدام برای کاهش و تطابق با تغییرات اقلیمی، داستان خود را بسازیم - جوامع امن‌تر، سالم‌تر، مرفه‌تر و عادلانه‌تر را برای همه فراهم کنیم. اما این کار به همگی ما نیاز دارد: از ثروتمندترین ملت‌ها و افرادی که بیشترین مسئولیت را در قبال بحران اقلیمی دارند (و بنابراین می‌توانند بزرگترین تغییر را ایجاد کنند)، تا فعالان اقلیمی مردمی و مردم عادی."

روز جهانی محیط زیست ۲۰۲۶ به ما یادآوری می‌کند که هنوز زمان برای تغییر مسیر داریم. زمین برای ما نشانه می‌فرستد. سوال این است: ما در پاسخ، چه نشانه‌ای خواهیم فرستاد؟

دکتر محمد هادی دهقانی

استاد گروه مهندسی بهداشت محیط - دانشکده بهداشت

و رئیس مرکز تحقیقات مواد زائد جامد - پژوهشکده محیط زیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

**WORLD
ENVIROMENT DAY**

